

पीक कर्ज वाटपाची पूर्वतयारीसाठी
जिल्हा समन्वय समितीमार्फत (DLCC)
पीक कर्ज वितरणाचे लक्षांक निश्चित
करणे तसेच पीक कर्ज वाटपासंदर्भात
बँकांनी सहकार्य करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
शासन परिपत्रक क्र. जिमस ०२१७/प्र.क्र.३४/२-स,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- १ मार्च, २०१७

शासन परिपत्रक

भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडील दिनांक २९/१२/२०१६ रोजीच्या पत्रानुसार राज्यस्तरीय बँकर्स समितीच्या दोन उपसमित्या स्थापन करण्यात आल्या आहेत. (१) Sub-Committee for MSME (२) Sub-Committee for Agriculture. मुख्य महाप्रबंधक, नाबार्ड, पुणे यांचे अध्यक्षतेखालील कृषी उपसमितीची प्रथम सभा दिनांक ३०/०१/२०१७ रोजी बँक ऑफ महाराष्ट्र मुख्यालयात झाली. या सभेमध्ये समितीच्या सदस्यांनी खरीप तसेच रब्बी पीक कर्ज वाटपाबाबत चर्चा केली. या चर्चेमध्ये पीक कर्जवाटपासाठी लक्षांक निश्चित करणे, लक्षांक निश्चित करताना विचारात घ्यावयाच्या बाबी तसेच याबाबतचे नियतकालिक अहवाल सादरीकरण याबाबत चर्चा झाली. या चर्चेवेळेस सन २०१७-१८ मधील पीक कर्जवाटपाच्या अनुषंगाने शासन स्तरावरून जिल्हाधिकारी यांना मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला. त्याअनुषंगाने पिक कर्ज वाटपाच्या पूर्वतयारीसाठी जिल्हाधिकारी तसेच राज्यातील संबंधित बँकांना शासनाकडून खालीलप्रमाणे सुचना देण्यात येत आहेत :-

- १) जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील जिल्हा समन्वय समितीमार्फत (डी.एल.सी.सी) जिल्ह्यातील / बँकांसाठी / शाखांसाठी पीक कर्ज वितरणाचे लक्षांक (Financial Targets) निश्चित करावेत. असे लक्षांक निश्चित करताना खालील बाबी विचारात घ्याव्यात.
 - i) जिल्ह्यातील लागवडीखालील पीक क्षेत्र व त्यावरील सरासरी पीकनिहाय लागण क्षेत्र
 - ii) अशा पीकांसाठी जिल्हास्तरीय तांत्रिक समितीने निश्चित केलेले पीक निहाय प्रतिहेक्टरी कर्जदर
 - iii) जिल्ह्याचा खरीप हंगाम व रब्बी हंगामासाठी पीक कर्जवाटप लक्षांक
 - iv) बँक शाखांची जिल्ह्यातील संख्या, कार्यरत कर्मचारी वर्ग त्याच प्रमाणे
 - v) विशेषतः जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांच्या बाबतीत पीक कर्ज वितरणासाठी उपलब्ध निधी विचारात घ्यावा.
- २) बँकांना पीक कर्जाच्या वितरणाच्या आर्थिक लक्षांकाबरोबरच भौतिक (शेतकरी संख्या) लक्षांक (Physical Targets) द्यावेत जेणेकरून, जिल्ह्यातील पीक कर्जापासून वंचित असलेल्या जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांना बँकांमार्फत कर्ज मिळू शकेल.

- ३) राज्य शासनाने राज्यातील ८० टक्के शेतकऱ्यांना बँकामार्फत पीककर्ज पुरवठा करण्याचे उद्दीष्ट ठेवले आहे. त्यानुसार आपल्या जिल्ह्यातील जे शेतकरी पीक कर्जापासून वंचित आहेत असे शेतकरी ओळखून त्यांना या खरीप हंगामामध्ये पीक कर्ज पुरवठा होईल याप्रमाणे कार्यवाही करावी.
- ४) पीक कर्जासाठी आवश्यक कागदपत्रांची यादी (कर्जमागणी अर्ज इत्यादी) (List of Documents) जिल्हा समन्वय समितीमार्फत निश्चित करावी व बँकांच्या तसेच शासकीय कार्यालयांच्या (ग्रामपंचायत इत्यादी) फलकावर प्रसिध्द करावी.
- ५) बँकांनी शेतकऱ्यांच्या मागणीप्रमाणे विहीत प्रमाणात व मुदतीमध्ये पीक कर्ज वितरण करावे. पीक कर्ज वितरण मुदतीमध्ये केल्यास, शक्यतो ३० जुन पुर्वी, पीक उत्पादनाच्या कारणी लागेल.
- ६) शेतकऱ्यांना द्यावयाच्या प्रतिहेक्टरी पीक कर्जाबाबत राज्यस्तरीय समितीने दिनांक ०१/१०/२०१५ रोजी पीक निहाय प्रतिहेक्टरी कर्जदर (Scale of Finance) निश्चित केले आहेत. त्याप्रमाणात बँकांनी पीक कर्ज वितरण करावे. यापेक्षा कमी अथवा अधिक प्रमाणात पीक कर्ज मंजूर करतरेवेळी बँकांनी कारणे नमुद करावीत.
- ७) भारतीय रिझर्व्ह बँकेने शेतकऱ्यांना द्यावयाच्या रु.१ लाख रकमेपर्यंत कर्जासाठी तारण (Collateral Security) घेण्याची आवश्यकता नसल्याच्या सुचना निर्गमित केल्या आहेत. त्याचप्रमाणे रु.५००००/- पर्यंतच्या कर्जासाठी अन्य वित्तीय संस्थांचा ना- देय दाखला (No-Dues Certificate) घेण्याऐवजी संबंधित शेतकऱ्यांचे स्वयं-घोषणापत्र (Self-Declaration) घेण्याच्या सुचना निर्गमित केल्या आहेत. या सुचनांचे बँकांनी पालन करावे.
- ८) शेतकऱ्यांना दिल्या जाणाऱ्या पीक कर्जासाठी केंद्र शासनाकडून तसेच राज्य शासनाकडून मोठ्या प्रमाणात व्याज परतावा व व्याज सवलतीच्या स्वरूपात अर्थसहाय्य देण्यात येत असल्याने पीक कर्ज मंजूरी वेळेस व पीक कर्ज वितरणानंतर त्याच्या वापरावर (End-Use) बँकांनी नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे.
- ९) पीक कर्जाची परतफेड मुदतीमध्ये करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी केंद्र शासनाकडून तसेच राज्य शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या व्याज सवलतीची माहिती जाहीरात, भितीपत्रके इत्यादी माध्यमांमार्फत शेतकऱ्यांना अवगत करावी.
- १०) जिल्हाधिकारी यांनी पीक कर्ज वितरणाचा नियतकालीक आढावा (Periodical review) घेऊन आवश्यक उपाययोजना कराव्यात.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३०११७४५०४८१०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दि.म.राणे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव

२. मा. राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव.
३. अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. मुख्य महाप्रबंधक, नाबार्ड बँक, क्षेत्रिय कार्यालय- महाराष्ट्र, पुणे
५. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. विभागीय आयुक्त (सर्व).
७. सर्व जिल्हाधिकारी
८. महाप्रबंधक तथा समन्वयक, राज्य स्तरीय बँकर्स समिती, बँक ऑफ महाराष्ट्र, पुणे.
(त्यांना विनंती करण्यात येते की, सदर परिपत्रक सर्व संबंधित बँकांच्या निदर्शनास आणून त्यांचेकडून योग्य ते सहकार्य करण्याच्या सूचना द्याव्यात)
९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्या., मुंबई.
(त्यांना विनंती करण्यात येते की, सदर परिपत्रक सर्व जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांच्या निदर्शनास आणून त्यांचेकडून योग्य ते सहकार्य करण्याच्या सूचना द्याव्यात)
१०. विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व).
११. जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व).
१२. निवड नस्ती